

Rollefordeling og ansvar

- Bygningsingeniør fra 1976.
- Var daglig og faglig leder i Leite og Howden AS i 42 år.
- Var med å starte prosjekteringsforum i Boligprodusentene.
- Bygningsrådet i Ålesund i 8 år.
- Er over gjennomsnitt opptatt av lover og forskrifter.
- Er anklaget for to uaktsomme drap.
- Jobber i dag mye med legalisering og retningslinjer.
- Er også kjent fra en annen bransje.

Roger Howden

Rollefordeling og ansvar

- 1997 ble bygningskontrollen avviklet.
- Aktørene i byggesaken måtte søke seg ansvar for de oppgavene de skulle utføre.
- Etter 2016 skal vi erklære ansvar. Det er ingen kontroll med foretakene.

Byggeskader koster samfunnet 17 milliarder i året: – Det blir stadig flere feil

Skylder på uklare regler og dårlige håndverkere.

Hvert år oppstår det byggeskader i Norge til en verdi av 17 milliarder kroner. Takstmann gir uklare byggeregler store deler av skylden. Bilde: Colorbox

Bygningskontrollen

- Del 1. Alminnelig del.
- Del 2. Plandel.
- Del 3. Gjennomføring.
- **Del 4 Bygningsdel §20-1 §31.14**
- Del 5 Håndheving og gebyrregler.
- Del 6 Sluttbestemmelser.

Plan og Bygningsloven PBL

- 1. Fellesbestemmelser.
- 2. Dokumentasjon for oppfyllelse av krav.
- 3. Dokumentasjon av byggevarer.
- 4. Dokumentasjon for forvaltning drift og vedlikehold.
- 5. Grad av utnytting.
- 6. Beregning og måleregler.
- 7. Sikkerhet mot naturpåkjenninger.
- 8. Opparbeidet uteareal.
- 9. Ytre miljø.
- 10. Konstruksjonssikkerhet.

Teknisk forskrift TEK 17

- 11. Sikkerhet ved brann.
- 12 Planløsning og bygningsdeler i byggverk.
- 13 Inneklima og helse.
- 14 Energi.
- 15 Installasjoner og anlegg.
- 16 Sikkerhetskontroll heis.
- 17 Klima og livsløp.

Teknisk forskrift TEK 17

Eksempler på funksjonskrav er:

1. Kommunikasjonsveier skal være sikre og brukbare for den ferdsel og transport som forventes.
2. Ventilasjonen skal være tilpasset forurensningsbelastning fra personer.

Eksempler på ytelseskrav er:

1. Dør internt i byggverk med krav om universell utforming skal ha fri bredde på minimum 0,86 m.
2. Maksimalt tillatt varmetap (U-verdi) for yttervegg er 0,22 [W/m²K].

Funksjonskrav - ytelseskrav

De preaksepterte ytelsene i dagens veiledning angir hvordan funksjonskravene kan oppfylles. Dersom man velger andre ytelser, må det dokumenteres ved analyse at valgte ytelser har tilsvarende sikkerhetsnivå og kvalitet som de preaksepterte.

Preakseptable ytelser

- 1 Generelle fellesbestemmelser.
- 2 Tiltak som krever søknad og tillatelse.
- 3 Tiltak som krever søknad og tillatelse og som kan forestås av tiltakshaver.
- 4 Tiltak som er unntatt fra byggesaksbehandling.
- 5 Søknad og dokumentasjon.
- 6 Kommunens saksbehandling.
- 7 Tidsfrister for saksbehandling.
- 9 Foretak og tiltaksklasser.

Byggesaksforskriften SAK 10

- 10 Krav til kvalitetssikring.
- 11 Krav til utdanning.
- 12 Ansvar.
- 13 Sentralgodkjenning.
- 14 Kontroll av tiltak.
- 15 Kommunens tilsyn.
- 16 Overtredelsesgebyr.
- 17 Refusjon.
- 18 Utbyggingsavtaler.
- 19 Kommunens adgang til å gi pålegg om utbedring.
- 20 Ikrafttreden og overgangsbestemmelser.

Byggesaksforskriften SAK 10

ANSVAR TO UAKTSOMME DRAP

- Tiltakshaver. Privatperson/foretak
- Prosjekterende. Foretak
- Utførende. Foretak
- Kontrollerende. Foretak
- Søker. Foretak
- Kommunen.

Ansvar

Tiltakshaveren

Roger Howden AS

- Tiltakshaver etter PBL er den person eller foretak tiltaket utføres på vegne av.
- Skifte av tiltakshaver under gjennomføringen skal straks meldes til kommunen av både den **opprinnelige** og **nye** tiltakshaver.

Tiltakshaver

- hovedansvaret i alle byggesaker.
- Ansvar for betaling av byggesaksgebyr.
- Tiltakshaver kan være selvbygger.
- Opphører en ansvarsrett går imidlertid ansvaret tilbake til tiltakshaver.

Tiltakshaver

- Tiltakshaver er ansvarlig for at tiltak utføres i samsvar PBL, TEK 17 og SAK 10.
- Søknadspliktige skal utføres av ansvarlige foretak for: søknad, prosjektering, utførelse og kontroll. Ansvarlige i byggesaker innestår for at tiltaket blir utført i samsvar med PBL, TEK17 og SAK10.
- Ved søknadsplikt plikter tiltakshaver å videreføre sitt ansvar til ansvarlige foretak.

Tiltakshaver - Ansvarlige foretak

- Nabovarsling, nabomerknader.
- Plassering og gjennomføringsplan.
- Der tiltakshaver er godkjent som selvbygger etter § 6-8, er han ansvarlig for de deler av tiltaket der det ikke benyttes foretak med selvstendig ansvarsrett.
- Tiltakshaver har ansvar for at det iverksettes kontroll der dette kreves etter § 14-2, § 14-3 eller § 14-4.

Tiltakshaver

Prosjekterende

Roger Howden AS

- **Tiltaksklasse 1**

Mesterbrev eller fagskole.

4 års praksis.

Tiltaksklasse 2.

Høyere fagskolegrad 120 studiepoeng. 10 års praksis.

Bachelorgrad 180 studiepoeng. 6 års praksis

Vestlandshus Arkitekter har godkjenning i Tiltaksklasse 1 og 2

Tiltaksklasse 3.

Mastergrad ingeniørutdanning.

sivilarkitekt, sivilingeniør.

300 studiepoeng.

8 års praksis

Hva er kravet for å bli ansvarlig prosjekterende?

- at tiltaket prosjekteres i samsvar PBL, TEK17 og SAK10.
- **forutsetningene** og **løsningene** som ligger til grunn for prosjekteringen skal **dokumenteres**.
- er ansvarlig for prosjektering av nødvendige sikringstiltak etter § 28-2.
- **Det oppnås ved å benytte Vestlandshus Arkitekter.**

Ansvarlig prosjekterende har ansvar for:

- at prosjekteringen er **kvalitetssikret** og **dokumentert** i henhold til byggteknisk forskrift kapittel 2.
- og er **tilstrekkelig** grunnlag for utførelsen.
- samt at det foreligger produktdokumentasjon i henhold til forskrift om omsetning og dokumentasjon av produkter til byggverk dersom prosjekterende står for valg av produkt.
- **Det oppnås ved å benytte Vestlandshus Arkitekter.**

Ansvarlig prosjekterende har ansvar for:

å utarbeide situasjonsplan, og sjekke at situasjonskartet gir tilstrekkelig grunnlag for at tiltaket gis korrekt plassering på situasjonsplanen

at det blir utarbeidet nødvendig prosjektering som grunnlag for avfallsplan og miljøsaneringsbeskrivelse

Det oppnås ved å benytte Vestlandshus Arkitekter.

**Ansvarlig prosjekterende
har ansvar for:**

at tiltakshaver og ansvarlig søker blir varslet dersom prosjektering utløser behov for nødvendige sikringstiltak, jf. plan- og bygningsloven § 28-2, samt foreta slik prosjektering.

koordinering av grensesnitt mot andre ansvarlig prosjekterende.

Det oppnås ved å benytte Vestlandshus Arkitekter.

**Ansvarlig prosjekterende
har ansvar for:**

- å levere grunnlag for gjennomføringsplan for sin del av tiltaket.
- og tilrettelegge for eventuell kontroll innenfor sitt ansvarsområde,
- utarbeide samsvarserklæring ved avsluttet prosjektering
- underleverandør (underkonsulent) uten egen ansvarsrett
- **Det oppnås ved å benytte Vestlandshus Arkitekter.**

Ansvarlig prosjekterende har ansvar for:

- å melde fra til ansvarlig søker om endringer som kan medføre søknadsplikt, og endringer i ansvarsforhold.
- å utarbeide eller sørge for at det fremskaffes dokumentasjon til FDV dokumentasjon.
- Å lukke avvik ved å etterkomme kontrollerendes merknad.
- **Det oppnås ved å benytte Vestlandshus Arkitekter.**

Ansvarlig prosjekterende har ansvar for:

Roger Howden AS

Utførende

Roger Howden AS

- **Tiltaksklasse 1**

Fag-eller svennebrev

2 års praksis.

Tiltaksklasse 2.

Mesterbrev eller fagskole

3 års praksis.

Tiltaksklasse 3

Høyere fagskolegrad 120 studiepoeng 8 års praksis

Bachelorgrad i ingeniørutdanning

180 studiepoeng

5 års praksis

Hva kreves for å bli ansvarlig utførende?

- at tiltaket utføres på grunnlag av og i samsvar med prosjekteringen, og i samsvar med krav eller tillatelser til utførelsen gitt i eller i medhold av PBL, TEK17 og SAK10.
- Ansvarlig utførende er ansvarlig for gjennomføring av nødvendige sikringstiltak under utførelsen..

Ansvarlig utførende har ansvar for:

- at utførelsen er kvalitetssikret.
- at tiltaket plasseres korrekt i henhold til situasjonsplanen
- at det foreligger produktdokumentasjon der utførende står for valg av produkt.
- og at anvisninger for innbygging, montasje mv. for produkter foreligger og følges
- å bidra til og følge opp avfallsplan, gjennomføre miljøsanering.

Ansvarlig utførende har ansvar for:

- å gjennomføre prosjekterte sikringstiltak,
- og melde fra til ansvarlig søker om nødvendig behov for sikringstiltak som ikke er prosjektert
- å koordinere grensesnitt mot andre ansvarlig utførende

Ansvarlig utførende har ansvar for:

- å melde fra til ansvarlig søker der utførende oppdager at prosjekteringen er mangelfull, motstridende eller feilaktig etter PBL, TEK17 og SAK10.

Ansvarlig utførende har ansvar for:

- å levere grunnlag for gjennomføringsplan for sin del av tiltaket,
- samt å tilrettelegge for eventuell kontroll innenfor sitt ansvarsområde,
- utarbeide samsvarserklæring ved avsluttet utførelse.
- foreslå for ansvarlig søker tidspunkt for ferdigstillelse av gjenstående arbeider som grunnlag for søknad om ferdigattest eller midlertidig brukstillatelse.

Ansvarlig utførende har ansvar for:

- underleverandør (underentreprenør) uten egen ansvarsrett.
- å melde fra til ansvarlig søker om endringer som kan medføre søknadsplikt, og endringer i ansvarsforhold.

Ansvarlig utførende har ansvar for:

- å utarbeide eller sørge for at det fremskaffes dokumentasjon som grunnlag for FDV dokumentasjon.
- å lukke avvik ved å etterkomme kontrollerendes merknad.

Ansvarlig utførende har ansvar for:

Kontrollerende

Roger Howden AS

- Tiltaksklasse 1
 - Mesterbrev eller fagskole 4 års praksis.

Tiltaksklasse 2.

Bachelorgrad i ingeniørutdanning,
høgskolegrad eller tilsvarende grad
med 180 studiepoeng.

6 års praksis

Tiltaksklasse 3.

Mastergrad ingeniørutdanning.
sivilarkitekt, sivilingeniør.
300 studiepoeng.

8 års praksis

Hva kreves for å bli ansvarlig kontrollerende?

Ansvarlig kontrollerende:

- Ansvarlig kontrollerende skal være **uavhengig** av det foretaket som utfører arbeidet som kontrolleres
- Ansvarlig kontrollerende for prosjekteringen har ansvar for å kontrollere at prosjekteringsgrunnlaget og de prosjekterte løsninger som er utarbeidet for tiltaket, er **dokumentert** og i **samsvar** med krav og tillatelser gitt i eller i medhold PBL, TEK17 og SAK10.

Kontrollerende er

- Ansvarlig kontrollerende for utførelsen har ansvar for å kontrollere at det foreligger tilstrekkelig prosjektert grunnlag for utførelsen, at utførelsen er **dokumentert** å være i **samsvar** med krav og tillatelser gitt i eller i medhold av PBL, TEK17 og SAK10.
- og at utførelsen er i samsvar med prosjekteringsgrunnlaget.

Kontrollerende er

Roger Howden AS

Ansvarlig søker

Roger Howden AS

- **Tiltaksklasse 1**

- Mesterbrev eller fagskole 4 års praksis.

Tiltaksklasse 2.

Mesterbrev eller fagskole 6 års praksis.

Tiltaksklasse 3

Mastergrad i ingeniørutdanning eller arkitekt,
sivilarkitekt, sivilingeniør.

300studiepoeng 8 års praksis

Hva kreves for å bli ansvarlig søker?

- Ansvarlig søker er tiltakshavers representant overfor kommunen
- Ansvarlig søker skal samordne de ansvarlige prosjekterende, utførende og kontrollerende, og **påse** at alle oppgaver er belagt med ansvar.
- Ansvarlig søker har ansvar for at tiltaket avsluttes ved innsending av nødvendige opplysninger for kommunens utstedelse av ferdigattest.

Ansvarlig søker er

- å delta i forhåndskonferanse der tiltakshaver ønsker det
- å varsle om planlagte tiltak til naboer og gjenboere, være mottaker av merknader og utarbeide redegjørelse for hvordan merknadene er håndtert, jf. plan- og bygningsloven
- at søknad om tillatelse, eventuelt rammetillatelse og igangsettingstillatelse, inneholder alle opplysninger som er nødvendig for å vise at tiltaket oppfyller krav PBL, TEK17 og SAK10
- plassering,
- avklaring av behov for dispensasjon,

Ansvarlig søker ansvar for:

- Ansvarlig søker har ansvar for at nødvendige underskrifter foreligger fra tiltakshaver og de ansvarlige foretak.
- Ansvarlig søker skal melde fra til kommunen ved mangler, endringer og opphør av ansvarsretter
- å påse at det blir utarbeidet avfallsplan, miljøsaneringsbeskrivelse, sluttrapport for avfallshåndtering og innhentet dokumentasjon for faktisk disponering av avfall

Ansvarlig søker ansvar for:

- å påse at eventuelle sikringstiltak blir prosjektert og utført,
- å påse at de ansvarlige foretak blir samordnet der det er flere foretak.
- gjennomføringsplanen eller erklæring om ansvarsrett.
- å motta og videreformidle tillatelser, vilkår og pålegg til de ansvarlige foretak, og sende søknad ved søknadspliktige endringer i tiltaket.

Ansvarlig søker ansvar for:

- å påse at nødvendig sluttkontroll blir gjennomført og innhente samsvarserklæringer fra ansvarlig prosjekterende og ansvarlig utførende, og kontrollerklæring fra kontrollerende for prosjektering og utførelse
- å søke om ferdigattest, jf. § 8-1

Ansvarlig søker ansvar for:

- å legge til rette for kommunalt tilsyn.
- å påse at dokumentasjon for forvaltning, drift og vedlikehold etter § 8-2 foreligger, og overlevere denne til eier mot kvittering.

Ansvarlig søker ansvar for:

Kommune

Roger Howden AS

Planbehandlingen:

- Kommuneplan og kommunedelplan.
- Reguleringsplan.
- Stor skjønnsmyndighet.
- Dispensasjoner.
- Tidsfrister.

Kommunen

Byggesaken:

- Saksbehandlingsansvar.
- Avgrensning mot tekniske krav.
- Avklaring av rammer, først og fremst i plan.
- Forhåndskonferanse.
- Vedtak: Rammetillatelse, igangsettingstillatelse, endringstillatelse, brukstillatelse, ferdigattest.
- Samordningsansvar.
- Kommunalt skjønn.
- Ansvarsrett og gjennomføringsplan.
- Tilsyn og ulovlighetsoppfølging.
- Dispensasjoner.
- Bestemme tiltaksklasse.

Kommunen

- *Visuelle kvaliteter*
- Ethvert tiltak etter kapittel 20 skal prosjekteres og utføres slik at det **etter kommunens skjønn** innehar gode visuelle kvaliteter både i seg selv og i forhold til dets funksjon og dets bygde og naturlige omgivelser og plassering.

Kommunens skjønn

Frank Gehry Hotel Marques De Riscal

Roger Howden AS

- Å dokumentere innebærer å føre bevis, synliggjøre, begrunne og underbygge, ved hjelp av dokumenter.
- Forvaltningsloven definerer et dokument som *en logisk avgrenset informasjonsmengde som er lagret på et medium for senere lesing, lytting, framføring, overføring eller lignende.*

Hva er å dokumentere?

- Dokumentasjonen i et byggeprosjekt (tiltak) omfatter skriftlig eller digitalt materiale som tegninger, beskrivelser, analyser, beregninger, protokoller, sjekklister, fotografier osv.
- Denne dokumentasjonen må samlet sett bevise at kravene i forskriften er oppfylt.

Dokumentasjon

- rutiner for å identifisere, ivareta, herunder verifisere, og dokumentere oppfyllelse av relevante krav gitt i Pbl, TEK17 og SAK10 som gjelder for foretakets ansvarsområde i tiltaket,
- rutiner for å ivareta de plikter og oppgaver som følger av foretakets ansvar og funksjon i tiltaket,
- rutiner for å styre andre foretak som foretaket knytter til seg.
- rutiner for å identifisere, behandle og lukke avvik fra krav gitt i eller med hjemmel i PBL, TEK10 og SAK10.

8 stk. pålagte rutiner

- rutiner for å ivareta registrering, versjonshåndtering, videreformidling og oppbevaring av dokumentasjon som viser at krav gitt i PBL, TEK17 og SAK10 er oppfylt
- organisasjonsplan, jf. § 1-2 første ledd bokstav e
- rutiner for å sikre at foretaket har nødvendige og oppdaterte kunnskaper om krav gitt i eller med hjemmel i plan- og bygningsloven som er relevante for foretakets godkjenningsområde. Opplæringsrutine.
- rutiner for å sikre jevnlig gjennomgang og oppdatering av kvalitetssikring.

- Roger Howden

roger@rogerhowden.com

90504122

Takker for meg